

Utvikling av relasjonsledelse og relasjonskompetanse

Organisasjon: 2019 : Fylkesmannen i Nordland. Inkludering
Profesjonell relasjonell ledelse av personale, klasse og samhandling

Foreleser: Jan Spurkeland

Livsmestring

Hvordan leve med de andre ?

Hvordan mestre relasjoner ?

Hvordan unngå relasjonell slitasje ?

Hvordan samhandle ?

Hvordan utvikle **et relasjonelt**

VELFERDSSAMFUNN

Relasjoners eksistensielle verdi

Relasjoner er livets viktigste prosjekt:

- Påvirker:
- all vår utvikling
 - all vår lykke
 - all vår helse
 - mye i vår fagutvikling
 - mye i vår sosiale utvikling
 - alle våre selvbylde-opplevelser
 - vår overlevelse og livslengde

Relasjonsledelse i Norge

Historien

Først omtalt i boka ” Ledelse, Dialog og samspill”
(Jan Spurkeland , Alma Mater forlag 1995)

Siden utviklet til den første norske lederfilosofien.
Vi leder gjennom **naturlig autoritet** basert på
relasjon , tillit, likeverdighet og dialog.

Boka Relasjonsledelse kom i 1998 og senere i
utgave 2. i 2005 og 3.utgave i 2009
og 4.utgave i 2013 og 5. utgave i 2017(Jan Spurkeland,
Universitetsforlaget)

Tilpasset opplæring = Relasjonspedagogikk

Fokus på:

Kjennskap til eleven/barnet

Studiet av konteksten

Studiet av historien

Relasjonskvaliteter

Lærernes RK

Hvordan garantere

- et relasjonelt klassemiljø ?
- et relasjonelt arbeidsmiljø ?
- et inkluderende samvær ?

Autoritet

Kunstig autoritet:
Posisjon og makt

Naturlig autoritet:
Relasjon og tillit

Relasjonell kapital

Kjærlighetsrelasjoner

Vennskapsrelasjoner

Vennlighetsrelasjoner

Respektrelasjoner

RELASJONELL KAPITAL:

Det et menneske omgir seg med av kjærlighet ,
vennskap, vennlighet og respekt i livet sitt

Profesjonell menneskeledelse

Genuin menneskeinteresse

Faglig profesjonalitet

Relasjonell kompetanse

Administrativ kompetanse

To hovedveier inn i Relasjoner

Intellektuelt

Kjennskap til

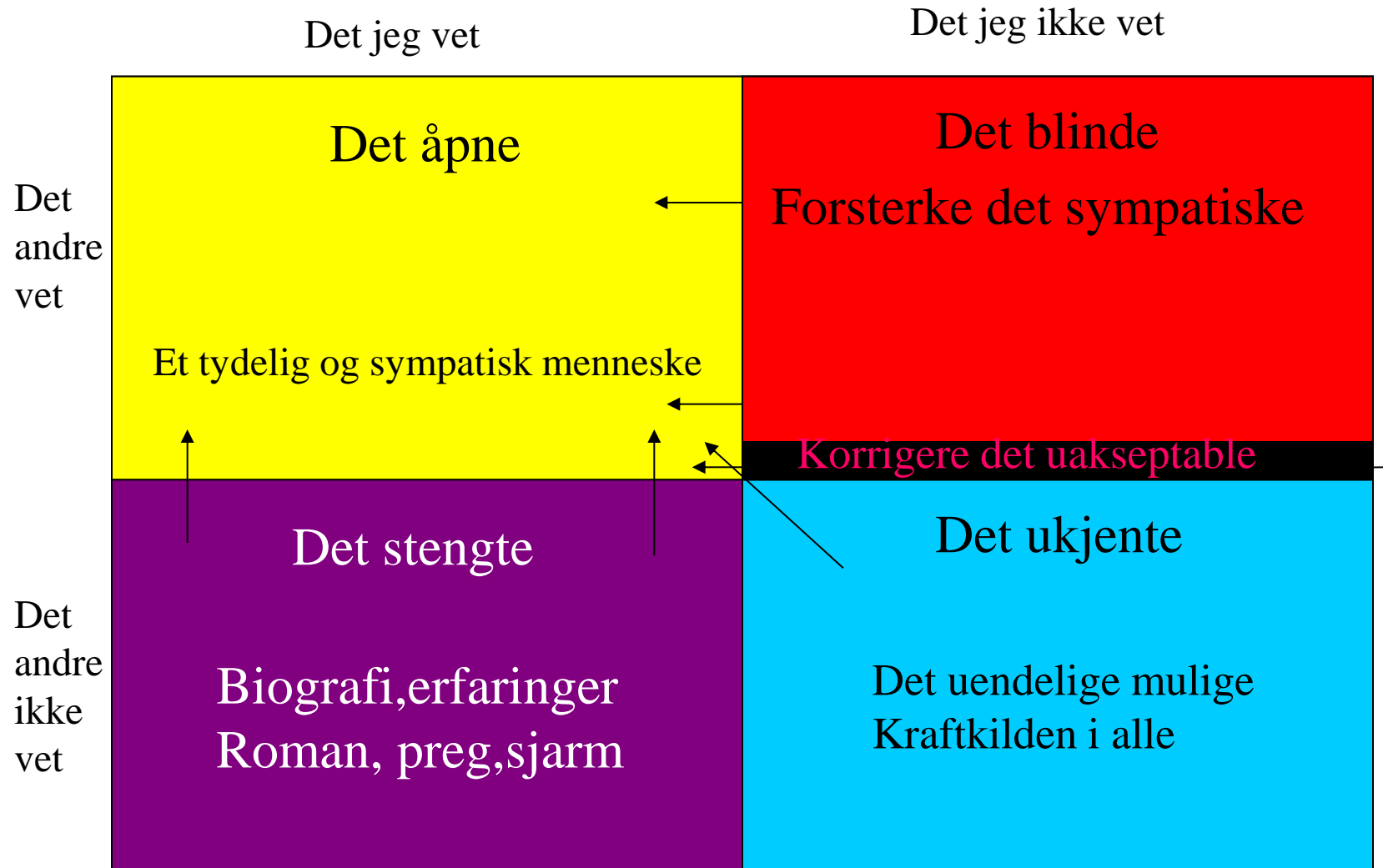
Emosjonelt

Positive følelser for

Relasjonspedagogens metode og menneskesyn:

1. Kjenne og forstå bedre.
2. Utvikle positiv relasjon

Ensomhet → Relasjon

Harvard University Robert Waldinger

What makes a good life ?

Loneliness kills –

good relationships make a happy
and long life.

Ensomhet er et skoleproblem.

Diagnoser

1. Diagnoser av individets forutsetninger for å lykkes og lære ! Dette er vel ivaretatt i dagens skole !

2. Diagnoser av den relasjonelle konteksten for å lykkes og lære ?
Kontekstuelle vilkår i hjemmet, i klassen og i fritiden ???

Diagnoser av den relasjonelle konteksten

Læringsvilkårene omkring barnet

Diagnoser av individet må aldri stå alene
Den relasjonelle konteksten trenger alltid en analyse

Relasjonskompetanse i skolen

Lærerkompetanser og elevers læring i førskole og skole. Et systematisk Review utført for Kunnskapsdepartementet, Oslo 2008 av Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning v/ Universitetet i Aarhus, Danmark.

Omfatter 70 ulike undersøkelser hentet fra de siste 10 års viktigste empiriske forskning på de viktigste lærerkompetansene som bidrar til elevers læring. Undersøkelsene er hentet fra USA, Storbritannia, andre europeiske land, nordiske land, Australia, New Zealand, Canada samt andre land. Undersøkelsene omfatter flere fag, men i hovedsak morsmål og matematikk (65%) Over halvparten representerer grunnskolenivå, men videregående og barnehage er også representerte.

3 kompetanser bidrar mest:

- 1. Relasjonskompetanse**
- 2. Regelledelseskompetanse**
- 3. Didaktikkompetanse**

Forskerne mener dette bør få konsekvenser både for lærerutdanningen og for praksis i skolen.

Den symbiotiske relasjonen

«For en dag du gav meg» !

En god relasjon mellom lærer og elev kan få uante følger

FORSKERE: Elever med et positivt forhold til læreren melder om bedre selvfølelse og færre depressive symptomer. Ottar Ness, Vibeke Krane og Bengt Karlsson er tre av forskerne fra Høgskolen i Sørøst-Norge som har sett nærmere på lærer–elev-relasjonen

Hentet fra: <http://psykologisk.no/2016/07>

Kvalifisering for individet

Hvem kvalifiserer deg for det unike barnet ?

Kunnskap om enkeltmennesket

Kjennskap til barnet/ungdommen/personen

Innhenting av spesifikk kunnskap ?

Bygging av relasjonen ?

Kvalifisering for barnehage og skole

Individkvalifisering

En ansatt i barnehage og skole kvalifiserer seg ved å kjenne hvert barn og hver ungdom i et 5F - perspektiv.

Det betyr at ansatte må sette seg inn i dette unge menneskets liv og historie slik at hvert møte med dette mennesket preges av nærhet og emosjonell relasjon.

Treningsprogram

Relasjoner kan øves og trenes til profesjonalitet

Vi kan trene :

Relasjonelle ferdigheter

Relasjonell atferd

Relasjonelle væremåter

Relasjonelle verktøy

Relasjonelle holdninger

Åpenhet om meg

Jeg kan bestemme mye av det andre skal tenke om meg

Jeg kan gi dem grunn og fakta til å ha et positivt bilde av meg

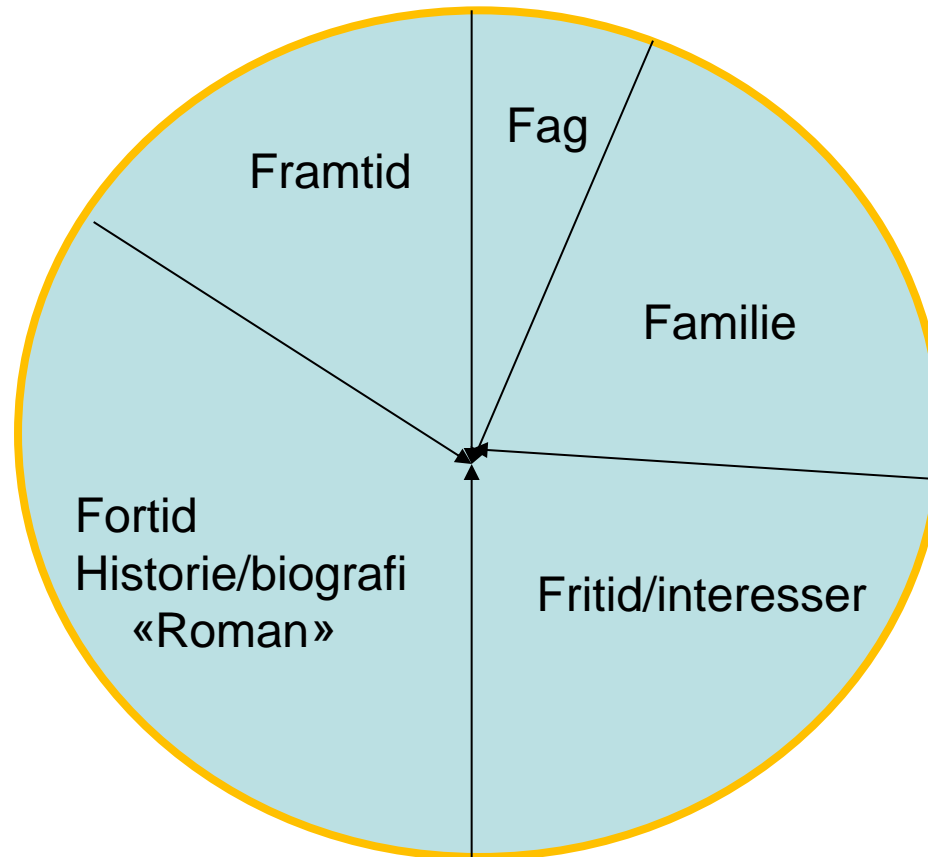
Jeg kan få andre til å forstå mine styrker og svakheter

Jeg sitter med de fleste nøklene til andres oppfatning av meg

Jeg leverer grunnlaget for din oppfatning av meg

Hele mennesket

24-timers mennesket. Det fargerike fasettmennesket.

Det sympatiske menneske

**Det
sympatiske:**

**Trekk
Historie
Atferd**

Det usympatiske:

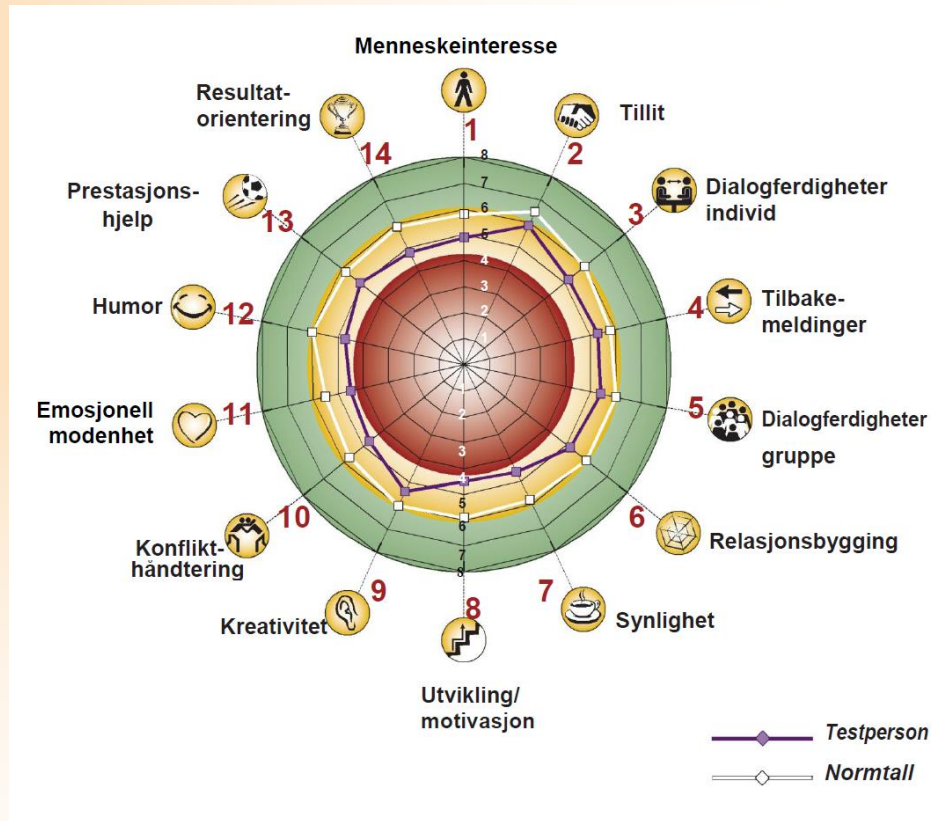
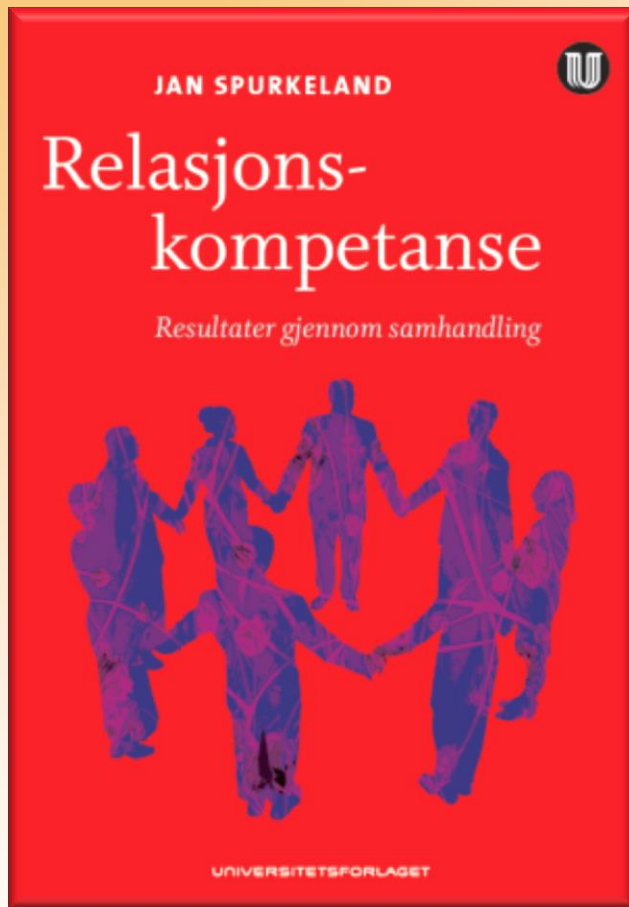
- Lett å mislike
- Irriterende
- Egoistisk

Kunsten å bli glad i folk består i å observere “Det sympatiske menneske”

Relasjonspedagogikk

Definisjon: En pedagogikk som omfatter all samhandling i skolen for elevens beste. Gjennom gode relasjoner skapes det beste grunnlaget for læring og utvikling.
Relasjonen elev-lærer skaper mest.

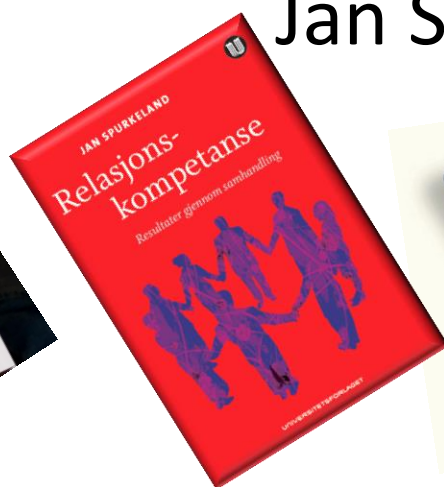
Relasjonskompetanse

Livsmestringskompetanse
Lederkompetanse
Lærerkompetanse

En kvadrologi om ledelse

Jan Spurkeland

En kvadrologi om ledelse som går fra grunnleggende lederteorier i boken Relasjonsledelse, via utdypning av Relasjonsbegrepet i boken Relasjonskompetanse, til boken Prestasjonshjelp som tar begrepet videre og synliggjør verktøy og holdninger som gir **deg** mulighet til å bli en god **prestasjonshjelper!** **Tilpasset ledelse er individets behov.**

Relasjonspedagogikk:

Oppnå bedre læring ved å høyne kvaliteten på relasjonen lærer-elev, den viktigste enkeltfaktoren for læring. Pedagogisk tilrettelagt for studier og personlig utvikling.

Relasjonell atferd i arbeidslivet

- **Relasjonell atferd i klasserommet**
- Hva kjennetegner et relasjonelt menneske ?
- Hva gjør en relasjonell pedagog ?
- Hva gjør relasjonell atferd med en mottaker ?
- Hvordan kan vi utvikle relasjonell atferd ?
- Utvikling av relasjonelle enheter som klasse og skole.

Lærereens relasjonelle atferd

Det er rimelig enkelt å observere og notere lærereens relasjonelle atferd:

1. Antall øyekontakter med hver elev
2. Antall bruk av fornavn på hver elev
3. Antall henvendelser til hver elev for hjelp o.l.
4. Antall tilbakemeldinger – ros og anerkjennelse – kollektive og individuelle
5. Håndtering av korrektiv – kollektive og individuelle

Vår relasjonelle virkelighet

Relasjonskvalitet kan evalueres etter en skala på åtte ulike trinn(Spurkeland 2012 og 2015) fra mest positiv til mest negativ:

1. Kjærlighetsrelasjoner – partene er glade i hverandre
 2. Vennskapsrelasjoner – partene har et vennskapelig forhold
 3. Vennlighetsrelasjoner – partene hjelper og støtter hverandre
 4. Respektrelasjoner – partene respekterer hverandre uten aktiv støtte
-
5. Slitsomme relasjoner – partene tar noe energi fra hverandre
 6. Krevende relasjoner – partene tar mye energi fra hverandre
 7. Helsefarlige relasjoner- partene gir hverandre helseplager
 8. Hatrelasjoner – partene motarbeider hverandre svært negativt

Ken Robinson:

Boka: I sitt rette element (2018, Fagbokforlaget)

«Mitt håp er at du gjennom denne boka får et nytt syn på potensialet som bor i deg og i dem du er omgitt av.»

Det rette element er treffpunktet mellom naturlig begavelse og personlig lidenskap.

De aller fleste barna elevene får aldri anledning til å utforske sitt enorme spekter av personlige evner, muligheter og interesser.

Vi må tenke helt annerledes om intelligens. Universitetenes akademiske kultur som i stor grad har tilsidesatt enhver aktivitet som har med hjertet, kroppen, sansene og faktisk en stor del av hjernen.

Skolen er preget av kartlegginger, vurderinger, standardiserte tester med stadig smalere normalspekter. Dette fører til at altfor mange elever tenker at de er ikke gode til noen ting. Mange blir marginaliserte gjennom slike system.

Paul Mc Cartney og Elvis Presley ble avvist som korsangere

Bli sett - slik jeg fortjener

Hele menneske er utgangspunkt for moderne tilpasset Undervisning.

Studiet av meg innebærer at:

Du trenger å vite mer om meg for å levere klok ledelse

Jeg vil ha tilpasset undervisning – ikke standard

Se meg med mine øyne !

Ikke standardisert pedagogisk atferd og praksis

Prøv å innfri mine behov for energiutløsning

Anerkjennelsens kjennetegn

Jeg merker at jeg betyr noe for deg

Du legger merke til noe positivt ved meg

Jeg får positive følelser ved ditt nærvær

Jeg kjenner meg verdifull i ditt nærvær

Jeg får tilgang til mer energi når du er her

Jeg kjenner meg dyktig i ditt selskap

Behov for utdanning i Relasjonskompetanse

Nederlenderen Theo Wubbels forskning fra 2016

Wubbels hevder (Utdanning nr.5/2016) at ca 20 % av lærere aldri lærer å etablere gode relasjoner til klassen, 20 % har det med seg som naturtalent og 60 % kan lære det under utdanning eller etterutdanning. Disse uttalelsene kan saktens vurderes og drøftes, men de ser ut til å bekrefte at de ca 80 % som ikke har medfødte evner som lærer til å mestre relasjoner i en klasse, må finne seg i å studere, øve og etablere internalisert relasjonell atferd.

Autoritet

Kunstig autoritet:
Posisjon og makt

Naturlig autoritet:
Relasjon og tillit

Relasjonell atferd

Alle mennesker har ansvar for sin relasjonelle atferd

- det betyr at jeg tar ansvar for min påvirkning på andre
- det betyr at jeg ser meg selv i et relasjonelt perspektiv
- det betyr at jeg møter medmennesker med vennlighet
- det betyr at jeg tar ansvar for stemninger omkring meg
- det betyr at jeg regulerer andres atferd i møte med meg

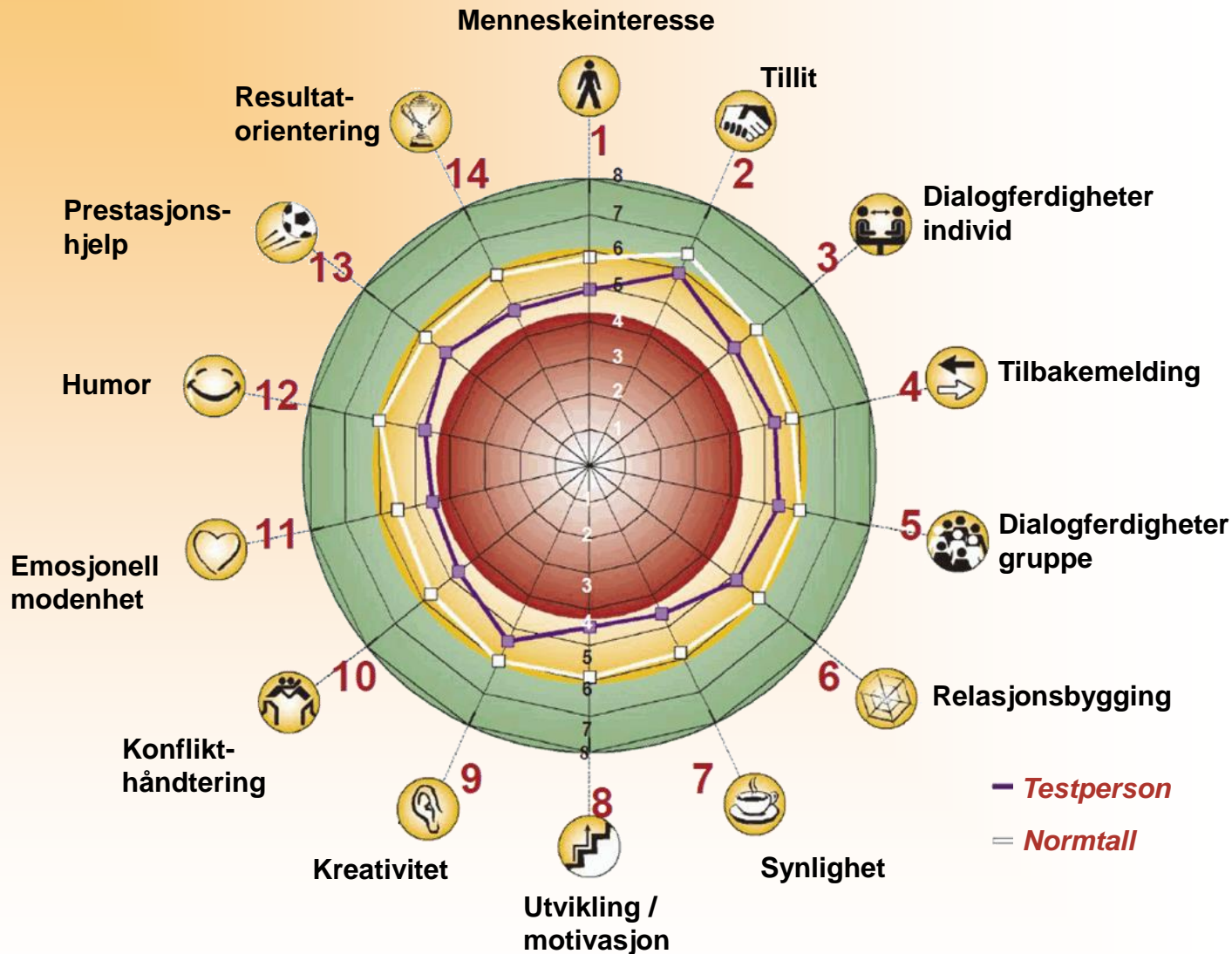
Relasjonskompetanse

Kunnskap, ferdigheter, evner og holdninger som etablerer, utvikler og vedlikeholder relasjoner mellom mennesker.

Basis: Relasjonelt initiativ
 Relasjonell energi
 Relasjonelt mot

Relasjonskompetanse

Teoretisk grunnlag

- **Positiv psykologi – Martin Seligman**
- Positive følelser – og forsterkning
- Styrker i mennesker- mine signaturstyrker
- Lært optimisme – forebygge depresjon
- Disputering av katastrofetanker- stille spørsmål ved egne negative tanker
- Lært hjelpeløshet - av gjentatte feil - passiv- det nytter ikke: = flere nederlag

Brev til 8.klasse fra lærerne.

Nå har du fått ditt første karakterkort her på Alstad ungdomsskole. Før du ser på karakterene dine, er det noe viktig du må være klar over.

Disse karakterene viser ikke hvor utmerket og unik du er. Disse karakterene viser ikke at du er en god venn eller at du er flink til å passe dine søsken. De viser ikke at du danser med de kuleste bevegelsene eller at du sprer glede til dine omgivelser med ditt nydelige smil. Karakterene viser ikke at du er omsorgsfull eller omtensksom eller at du hver dag gjør ditt beste. Disse egenskapene blir du aldri testet på i en prøve. Disse karakterene viser bare hvordan du har gjort det i de ulike fagene, men de forteller ikke alt. De sier ingenting om at du kanskje har utviklet deg eller forbedret deg på et område du kanskje synes var vanskelige tidligere. De kan ikke fortelle at du lyser opp dagen for læreren din. De kan ikke fortelle hvor fantastisk spesiell du er. Se på karakterene og les framovermeldingene fra oss, men husk: Det er ingen prøver eller tentamener som kan vise alle de fine egenskapene du har, som gjør deg til akkurat den personen DU er. Hilsen lærerne dine på 8.trinn.

Dette må kalles Relasjonspedagogisk klokskap

Signaturstyrker

En signaturstyrke gjenkjennes ved en del tydelige tegn: (Peterson,C. & Seligman,M.E.P. 2004)

Bæreren av en signaturstyrke kjenner en autentisk «dette er meg» følelse når styrken tas i bruk i arbeidet.

Bæreren blir glad, motivert, opprømt eller ivrig når styrken får spillerom.

Bæreren får en bratt læringskurve når personen bruker signaturstyrken til å lære nye ferdigheter.

Bæreren merker en draging mot å benytte signaturstyrken i hverdagen sin.

Signaturstyrker (Seligman)

Visdom og kunnskap

- 1) Nysgjerrighet
- 2) Kjærlighet til kunnskap
- 3) Dømmekraft
- 4) Oppfinnsomhet
- 5) Sosial intelligens
- 6) Perspektiv

Mot

- 7) Tapperhet
- 8) Utholdenhet
- 9) Integritet

Medmenneskelighet og kjærlighet

- 10) Vennlighet
- 11) Kjærlighet

Rettferdighet

- 12) Samfunnsengasjement
- 13) Rettskaffenhet
- 14) Lederegenskaper

Relasjonelle signaturstyrker

10 av 24 signaturstyrker er relasjonelle styrker/relasjonskompetanse

Sosial intelligens

Vennlighet

Kjærlighet

Felleskapsfølelse

Lederskap

Ydmykhet

Takknemlighet

Tilgivelse

Humor og lekenhet

Livsglede

Signaturstyrker (Seligman)

Måtehold

- 15) Selvbeherskelse
- 16) Forsiktighet
- 17) Ydmykhet

Transcendens(spirituel)

- 18) Skjønnhetssans
- 19) Takknemlighet
- 20) Håp
- 21) Åndelighet
- 22) Tilgivelse
- 23) Humor
- 24) Livsglede

Mobbing

Alle de verdiløse metodene

Alle de bortkastede midlene

Alle forbudene som ikke virker

Fra kunstige virkemiddel til

ekte **Relasjonell forebygging**

Relasjonell forebygging mot mobbing

Klassen utvikler relasjonelle normer for atferd

Klassen utvikler sterke interpersonlige relasjoner

Klassen utvikler relasjonell resiliens (robusthet)

Klassen eliminerer ensomhet

Klassen utvikler etiske relasjonelle vurderingsevner

Mobbing og relasjoner

Mobbing stanser i gode relasjoner

Fra intellektuelle til emosjonelle tiltak.

Hvert menneske har et «indre vern» som stopper alle tilløp: **Samvittigheten**

Psykologiske kontrakter mellom mennesker hindrer mobbing

Virkemiddel: **Relasjonelle normer med emosjonelt innhold**

Relasjonelt vern mot mobbing

Psykologiske kontrakter i alle relasjoner

Kvalitetsrelasjoner (vennlighet og vennskap)
Registrering av kvalitet og utvikling.

Relasjonelle normer for atferd

Hvordan håndtere relasjonelle brudd på normer